

ПРАВО НА СВОБОДУ ЛІТЕРАТУРНОЇ, ХУДОЖНЬОЇ, НАУКОВОЇ, ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ: ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ ПРАВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Доп. - студ. гр. Ю-44 Матвієнко М.С.

Наук. кер. – ст. викл. Бордюк Ю.В.

У кожного матеріального предмета, що використовується в процесі виробничої діяльності або в побуті, є реальний творець - автор. Однак останній не завжди знає як захистити своє авторське право і протистояти його порушенням.

1. Захист авторського права встановлений Конституцією України (ст.54), чинним Цивільним кодексом України, Кримінальним кодексом України, Законом України „Про авторське право і суміжні права” та іншими законодавчими і нормативними актами. В цілому, створена цілісна система захисту авторського права, яка, на жаль, поки не є бездоганною.

2. Треба зазначити, що незважаючи на численні порушення авторського права, в Україні практично відсутня практика судового розгляду спорів, пов'язаних з охороною авторського права. Автори не звертаються до суду, хоч мова може йти про позови на солідні суми.

Причин відмови авторів від звернення до суду чимало. Найголовніші з них:

а) авторське право має безліч нюансів, в яких важко розібратися навіть досвідченому фахівцю;

б) у нас в країні дуже мало адвокатів, які досконало володіють питаннями, пов'язаними з захистом авторського права. Тому авторам, чиї інтереси порушені, практично нікуди звернутися за кваліфікованою допомогою;

в) навіть ті адвокати, які володіють питаннями захисту авторського права, як правило, беруть „гонорар” або 50 % „гонорару” наперед, що не влаштовує ні молодих „комп'ютерних асів”, ні письменників-початківців, особливо якщо враховувати, що в них немає стовідсоткової впевненості в тому, що судовий процес буде виграно;

г) у багатьох випадках автори не ставляться серйозно до власних творів, сподіваючись на те, що все життя ще попереду і вони ще напишуть немало творів.

3. Доводиться констатувати, що створене в короткий термін законодавство, яке регулює відносини авторського права, ще „сире” і в багатьох випадках зовсім не діє. А це впливає на ставлення суспільства до авторських прав як до чогось зайвого, проголошеного лише на папері. Саме таке сприйняття поняття авторського права зумовлює те, що Україна разом з Росією та Китаєм займає перші позиції у списку країн – грубих порушників інтелектуальної власності. Отже, актуальним є питання щодо створення чіткої і врегульованої нормативно-правової бази захисту авторських прав.

4. Захист особистих і майнових прав осіб, які мають авторське право і суміжні права, може здійснюватись в порядку, встановленому адміністративним, цивільним і кримінальним законодавством.

Особи, які мають авторське право, можуть вимагати: відновлення положення, що існувало до порушення права, і припинення дій, що порушують авторське право або створюють загрозу його порушення; визнання авторського права; відшкодування збитків, включаючи втрачену вигоду; стягнення доходу, одержаного порушником внаслідок порушення авторського права, замість відшкодування збитків; виплати компенсації в суму від 10 до 50000 мінімальних розмірів заробітної плати, замість відшкодування збитків; вжиття інших, передбачених законодавчими актами заходів.

У разі відмови порушника виконати рішення суду про припинення дій, що порушують право або створюють загрозу його порушення на нього може бути накладений штраф.

Ефективна кримінально-правова охорона авторського права має сьогодні особливо важливе значення. Можна констатувати широкий розмах посягань на авторське право злочинного характеру. Це обумовлюється відсутністю у

правоохоронних органів тривалого досвіду боротьби з цим явищем, а також значною недосконалістю кримінального законодавства в даній сфері.

Висновок. Отож, підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок, що автори повинні знати свої права і можливості і не боятися порушувати питання про притягнення до відповідальності порушників авторського права. Якщо автору відомі факти порушення його права на твір, він повинен звернутися до суду. Треба пам'ятати, що авторське право охороняє не тільки цивільне законодавство, а й Кримінальний кодекс.

Список використаної літератури.

1. Конституція України від 28 червня 1996 року - К., Парламентське видавництво, 1997 рік.
2. Закон України „Про авторське право і суміжні права” в редакції від 11 липня 2001 року.
3. Дзера О.В., Кузнецова Н.С. Цивільне право України: Підручник: у 2-х кн./ - К.:Юрінком Інтер, 2002.
4. Підопригора О.А., Святоцький О.Д. Право інтелектуальної власності: Академічний курс - К.: Концерн „Видавничий дім „Ін Юре”, 2004 р.
5. Гончарова І. Захист авторського права в Україні - Право України № 11, 1998 р.
6. Жаров В.С. Стан та перспективи розвитку законодавства України у сфері інтелектуальної власності - Інтелектуальна власність № 10, 2004 р.
7. Коваль А.М. Порушення авторського права і суміжних прав: актуальність, новели, перспективи кримінально-правової охорони - Інтелектуальна власність № 3, 2003 р.